

M 1 N° 44
s. 267 1922.

Sapp. 23/11 1922.

Es. Os. N° 2/5 1922.

Muinaistieteelliselle Toimikunnalle.

Kertomus allekirjoittaneen toimittamasta kahden
hautausmaahan tutkimisesta Uudamalan Kylvymäessä
4 ja 5 p. elok. 1921.

Muinaistieteelliselle Toimikunnalle toukok. 10 p. 1921 esittä-
mäni ehdotuksen ja Kerra Valtionarkeologin antaman
valtakirjan mukaisesti oli aikomukseni elokuussa 1921
omalla kustannuksella tutkia muutamia hautaus-
maiden hautausmaahan Uudamalan Kylvymäessä Laikilan
pitäjässä. Tutkimuksen oli määrä rajoittaa muutamien
erikseen luoteltuihin uhatuksi katsottaviin rauhoit-
uksiin. Pitäjästä oli allekirjoittaneen määrä kartoittaa Uudamalan
Kylän luoteispuolella sijaitseva hautausmaahan ja siinä mah-
dollisesti tutkia muutamia rauhoituksia.

Aikomukseni oli tarkoin seurata Muinaistieteellisen
Toimikunnan minulle antamia toimintaohjeita, mutta
minun oli kuitenkin - syystä, joita tullen alempana
koskettelemaan - rajoittuminen vain kahden hautaus-
maahan, Tammelin v. n. 1912 tekemäni kartalla kirjai-
mista f ja n merkittävien rauhoitusten tutkimiseen, ja
senjälkeen lopettaminen tyydytti.

Syytä siihen, että tutkiminen, johon oli aikomus varata
aitaa n. kolme viikkoa täytyi lopettaa jo kahden päi-
vän kuluessa oli se, että Uudamalan kylässä ei luovut-
tanut minulle sitä kolme seuraavaksi olella avusta-
jalleen, fil. maist. Helmer Winter'ille, fil. maist. Judo
Vaahdorannalle ja ylioppilas Hans Janssonille ateen-
esta ruokaa. Käytännössä kylän kaikissa taloissa kyy-
mästä asuntoa n. pari, kolme viikkoa ajaksi seuraksi

illeeni ja itselleni ja luovuttuani matkaa asunnosta ja
ruuasta summan, minkä itse saivat määrätä ja
kaikkiästä saatuaan kieltävän vastauksen, huomasin
mahdottomaksi evää ajatellakkaan koko ohjelman kes-
kittämistä. Sen sijaan päätin käyttää ne Kaksi päivää,
joihin monien puheiden jälkeen erästä talosta luovuttuun
seurueeseen ryösiä, tarkastelemaan mitkä rauniot
kyllymällä todella olivat katsottavat parhaimminkin vält-
teiksi ja sitten tutkia niistä pari. Näin tekemän ar-
velin voivani tuottaa cuimman hyötyjä.

Syytä siihen, miksi valitsin juuri rauniot
J ja n, oli seuraava tapaus.

Tarkasteleessani kumpuja käyttämällä johtovani
Tallgrenin karttaa, josta Muinaistieteellinen Toimikunta
oli minulle antanut jäljennöksen, ja siinä tutkimat-
tomiksi merkityjä hautakumpuja, huomasin, että
maantien vierestä tutkittomaksi merkity iso kumpu
S oli tyystin hävitetty. Raunioista olleet hiout oli-
vat väännetyt ylös ja nähtiin sitä, että osa oli vi-
ety pois. Tätä hävitystä paritakaan katsellessamme ilmes-
tyi paikalle eräs talonpoika joka väitti, että hän ai-
hoi salaajitusta varten ajaa "nouta sataa kuor-
neaa täyteainetta ja biivia täältä mäestä". Selvitettiin
nimikelle, että hänen oli pyydettyä tähän asiaan
omainen lupa, mies vastasi, että "omalla maallaan
pää tehdä mitä haluaa". Tarotettiin vielä miesten
ryhtymästä lainoastaisiin tehoihin, katsoin olevan suo-
kastaan välttämätöntä heti ryhtyä tutkimaan hävi-
tetyin S-raunioin kyljessä olevaa kumpua J - Suori-
Heikari lämän työn, ryhtyin tutkimaan kumpua n.
Kysyttiin ääken mainittemattami talonpojalta, mistä
kohden tämä suutisi ryhtyisi soraa ajamaan, hän
nimittain selitti alkavansa "tältä puolelta", toisin sa-
noin, harjun luoteispäästä. Suurimmassa määrässä olin-
vat nimuudoin tutkittomat kummut J ja n.
Ja näistä kummuista valitsin tutkittavaksi jälkimmäisen.
Kummun S hävittämisestä, saavoin kuin siitä

suuresta vaarasta, mikä uhkaa kaikkia Uutamo-
lan Myllymäen rautakautista hautausmaita, on
allekirjoittaneella jo ollut tilaisuus elokuun 6-
pussa huomauttaa henkilökohtaisesti tavastessaan
Herra Osthonarkheologia.

Kumpu J.

Kumpu J oli melkein pyöreä 5-5,5 metr. läpimitattu.
Ympäristöstä maanpinnasta kumpu kohoaa n. 10 cm.
Tutkimus joitettiin ensin varovasti. Kaivaus toimi-
ttiin lastoilla, maan seuloittiin tarkoin ja suurim-
mat kivet merkittiin kartalle. Kumpun SW osassa oli
kulttuurikerros vahvin, ollen 60-75 cm, hyvin hii-
lusekainon. Tästä osassa oli n. 50 cm. päässä kum-
mun ulkosyrjältä kiiviladellus. Kiiviladelluksen muodot
ovat punertavat hiekkakivilaakat (3-6 cm paksui-
set), joita oli ladottuna 2, paikoin 3 laakaa pääl-
lekkäin. Näiden laakakivien välissäkin oli kosoitti hie-
ttä; muutamat kivet olivat mustaksi palaneita. Lusu-
siruja ei löytynyt ensinkään eikä myöskään taviastrian
palasia. Melkein kumpun keskikohdalla oli pienellä
alalla (kartassa merkitty pisteviivalla), 40-45 cm. sy-
vällä, josta oli n. 5 cm. vahvinen tehtakerros.
Tästä ei ollut hiilviä muuta kuin nimeksi; lusuiruja
ei ensinkään. 45 cm. syvällä olevan, hokkematto-
maka moreenisoralla makoavan kivien päällä (krtt.
valokuva) tehtiin ainoa esineistö, pronssinen
rauneriengas (HM 7887). Valokuvasta nähdään esine
in situ.

Kumpu N.

Kumpu N tutkittiin käyttämällä samaa menetelmää kuin

edellistä kumpua tutkittaessa. Kummusta oli kiviä
edelliseen verrattuna vähän, kaikki olivat pieniä.
(Kts. karttaa!) Mitoään merkkejä kivilaidelmasta ei
ollut. Kulttuurikerros vaihteli 25-40 cm välillä.
Kummun N osasta oli kulttuurikerros vahva, 60-
80 cm ja kortaan merkityssä alueella löytyi 25 cm.
syvöistä n. 5 cm. vahvuinen hiilikeras. Ei löy-
tyneet mitään merkkejä liusta eikä liivin savien
palasista. Etimelöityjä ei ollut.

Loputon pyydyän saada lausua valitteluini siitä,
että olosuhteiden pakosta voimut suorittaa Mu-
inaistieteellisen Toimikunnan minulle uskotua Kai-
vaus- ja karttoitusohjelmaa koko laajuudessaan,
kannoin kuin siitä, että löydä kertomuksessa lähem-
min esitetystä työstä kattoin olevani pahoitella
poikkeamaan valtakiyässä minulle annetuista oh-
jeista. Pyydän sitäpaitsi Muinaistieteelliselle Toimi-
kunnalle esittämään anteeksipyyntöni siitä, että lävään
kaivauskertomuksen, siihen liittyvine valokuvineen
ja karttoineen, syytä että viimeksi mainitut työkylät
olivat jääneet Uuteenkaupunkiin, vasta nyt vain
lähettää Muinaistieteelliselle Toimikunnalle.

Hämeenlinnassa, helmik. 1922.

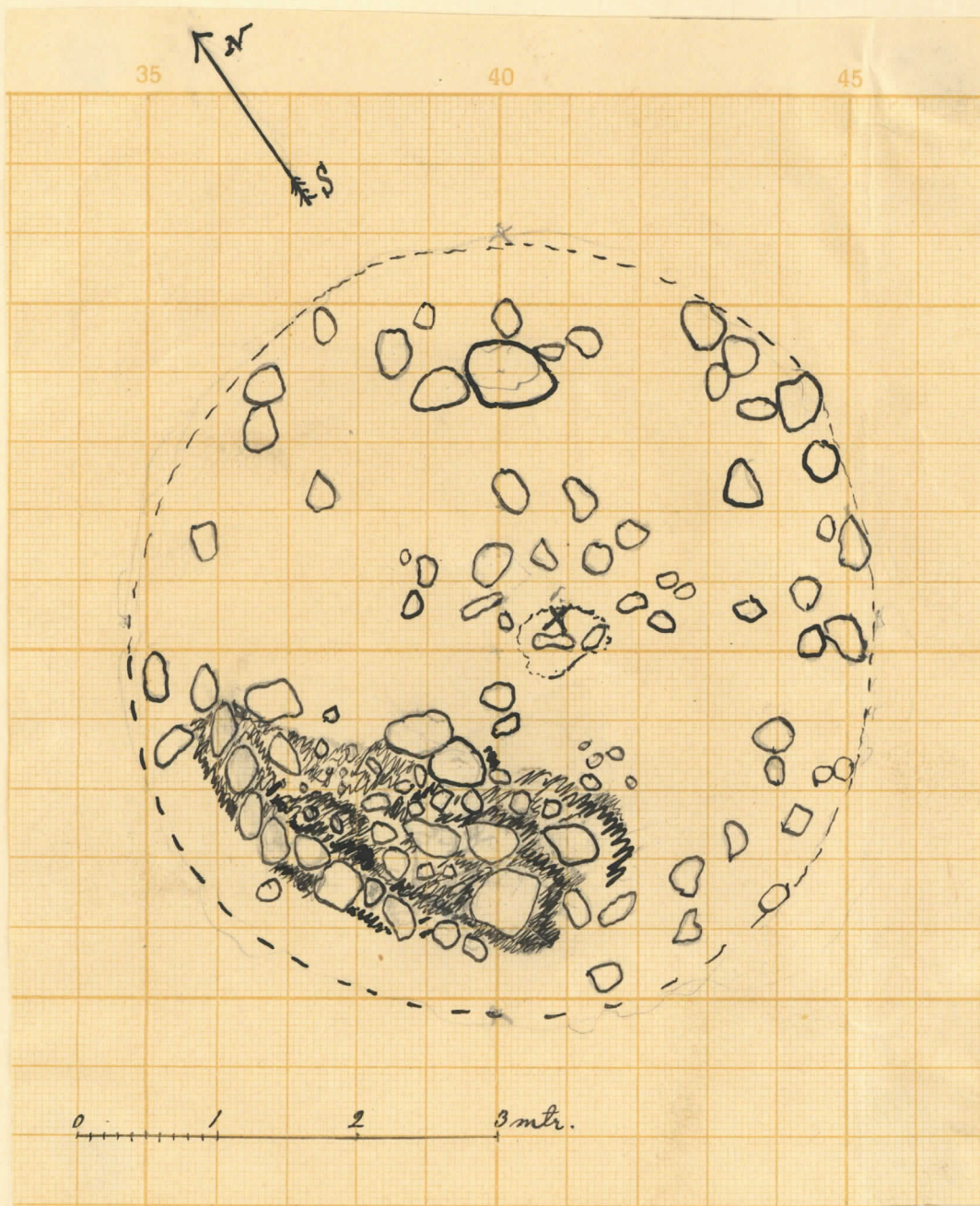
Vaivo W. Forsblom.

Fi. maist.

NT No 44 1922
s. 267

Untamalan Myllymäki

Rumpu I

MT N° 44
5.267 1922

Untamalan Myllymäki.

Kumpu n.

